

POROČILO O REALIZACIJI družbenega plana za I. polletje

ki ga je imel ing. Ivo Klemenčič, podpredsednik OLO, na 3. skupni seji OLO,
dne 16. oktobra 1957

Iz objavljenih rezultatov o gibanju gospodarstva našega okraja v I. polletju letošnjega leta lahko ugotovimo ne samo preseganje planskih nalog, ampak tudi to, da se uspešno izvajajo sklepi IV. plenuma SZDL Jugoslavije, ki so dali osnovne smernice za spremembe v naši gospodarstveni politiki na prehodu iz pospešene industrializacije k neposrednemu pospeševanju porasta življenjskega standarda.

Osnova za to je vsekakor v povečanju proizvodnje in produktivnosti dela. Značilno za gibanje gospodarstva v I. polletju je predvsem visoko preseganje realizacije proizvodnje v istem obdobju lanskega leta in v razmeroma visoki dinamiki izpolnjevanja letošnjega plana.

Fizični obseg industrijske proizvodnje je za 18% presegel proizvodnjo v lanskem I. polletju, dočim je letni plan dosežen že s 50%. Značilno je tudi to, da so vse panoge močno presegle svojo realizacijo v preteklem letu. Če pogledamo celoten dohodek, vidimo, da je prav tako v okviru celotnega gospodarstva presežena lanska realizacija za 20%, dinamika letošnjega plana pa je izpolnjena s 50%. Več ali manj so se tudi vse panoge gospodarstva približale temu rezultatu, oziroma ga preglele.

50% izpolnitev letnega plana v I. polletju nam da upati na uspešno izvršitev letnega plana, saj je normalno že 45%-na dinamika v I. polletju omogočila prekoračenje celoletnih planskih nalog. Naj omenim samo gradbeništvo, ki je po obsegu v lanskem letu daleč zaostalo pod nivojem prejšnjih let, je letos uspešno prilagoditi svojo dejavnost novim prilikam ter je preseglo lansko prvo polletje za 19% in kar je zelo važno, doseglo dinamiko 42%, kar je za gradbeništvo kot sezonsko dejavnost zelo ugodno. To pa tudi priča, da so se gradbena podjetja orientirala na preizek plan, kar ne opravičuje pomanjkanje gradbenih delovnih sil na tržišču, ki se kaže v zadnjem času.

Na tako visoko realizacijo gospodarstva je gotovo vplivala izboljšana oskrba s surovinami. Zaloge surovin so bile v stalnem porastu, vendar v sorazmerju s povečano proizvodnjo. Predvsem pa se moramo spomniti na zelo slabo oskrbo z električno energijo v lanskem letu, dočim letos ni bilo večjih težav.

Tudi produktivnost je porasla. Točne podatke o tem je seveda težko ugotoviti, posebno za polletje, zaradi nedovršene in sezonske proizvodnje. Vendar iz podatkov o povečanju količinske proizvodnje in delovne sile v primerjavi z lansko realizacijo za tiste industrijske panoge, ki imajo več ali manj enako-

merno proizvodnjo, se da sklepati, da je bil plan, ki predvideva 50%-no povečanje, dosežen.

Istočasno moramo ugotoviti, da je k temu pripomogel tudi izpopolnjeni plačni sistem ter povišanje plač. Prav tako je napredoval premijski sistem nagrajevanja, ki so ga uvedle skoraj vse gospodarske organizacije. Tam, kjer so osnove premiranja postavili na ekonomsko utemeljene kriterije, sistem dosega svoj smoter. Bolj problematična je stvar tam, kjer je obratno. Slabosti so tudi v tem, da so krog upravičencev zdecimirali le na vodilne uslužbenke, ponekod ga pa pretirano razširili. Zeleti je, da bi podjetja premijski sistem trajno dopolnjevala.

Poslovanje gospodarskih organizacij je bilo izboljšano tudi z izpopolnjenim sistemom financiranja obratnih sredstev z dodelitvijo fonda stalnih obratnih sredstev. S tem proizvodna podjetja niso bila več odvisna od 3-mesečnega določanja višine obratnih sredstev. Za povečano dejavnost pa je podjetje lahko prejelo poseben obratni kredit, ki ga bo pa moralo odplačati v teku enega leta. Mislim, da je tako povečanje obratnih sredstev ob povečanju proizvodnje normalno ter bo moralo biti praksa za bodoče. Seveda samo v primerih, ko gre za povečanje proizvodnje z boljšo organizacijo in večjo produktivnostjo dela.

Tudi zaloge gotovih izdelkov so se v teku polletja povečale, vendar zato ni bilo opaziti neklih bistvenih motenj niti v proizvodnji niti v trgovini, kar je znak, da zaloge še niso dosegle tiste optimalne višine, ki zagotavlja potrebni asortiment, na drugi strani pa je potrebna za nemoteno proizvodnjo in stabilizacijo tržišča.

Jasno je, da so na pozitivne rezultate I. polletja vplivali tudi novi elementi v delitvi dohodka gospodarskih organizacij, čeprav so bili uveljavljeni šele z rebalansom družbenega plana. Diskusija okrog teh sprememb se je praktično razvijala že od konca prejšnjega leta. Bazarala pa je predvsem na tem, da so dozoreli pogoji za nadaljnjo decentralizacijo upravljanja v gospodarstvu in da je v tej zvezi nujno utrditi in povečati materialno osnovo delavskega samoupravljanja, s tem pa tudi komunalnega sistema samega in družbenega upravljanja na sploh.

V obrazložitvi k spremembam družbenega plana sem poudaril, da v planskih predvidevanjih ni bil predviden efekt novih elementov v delitvi dohodka, prav zato pa tembolj upravičeno lahko trdimo, da so vplivali na nadpovprečne rezultate v proizvodnji.

Bistvo teh elementov je v večji neposredni udeležbi kolektiva na povečanem dohodku in večji samostojnosti v razpolaganju s temi sredstvi.

Računi so nam na osnovi celoletnih planskih števil kazali, da se bodo lastna sredstva podjetij vseh panog gospodarstva povečala na račun federacije za 7% ali 1278 milijonov. Ta premik daje v realizaciji prvega polletja sledečo sliko: Gospodarskim organizacijam ostane 699 milijonov ali 8% več lastnih sredstev, kot bi jim ostalo pri istem povečanju dohodka po lanskeletnih instrumentih. Ta rezultat moramo pogledati seveda še ločeno za obe grupi gospodarskih organizacij, ki delita dohodek po različnih instrumentih. Pod lastnimi sredstvi razumemo bruto plače in sklade podjetij. Industrija, gozdarstvo, promet (brez cestnega) in zunanja trgovina namreč v bistvu dele dohodek še po lanskem načinu s to razliko, da so udeleženi s 50% na povečanju dobička. Rezultat za te panoge je 453 milijonov ali 9% več lastnih sredstev. Ostale panoge, katerih dohodek ni več predmet zvezne obdavčitve, ampak se v celoti deli med gospodarsko organizacijo samo in lokalnimi upravnimi enotami, pa so ustvarile za 246 milijonov ali za 7% večja lastna sredstva. Ob 50%-ni izpolnitvi letnega plana so torej podjetja dosegla predvideno stimulacijo tako v okviru celotnega gospodarstva kakor tudi v I. in II. skupini posebej. V primerjavi samo s sredstvi za samostojno razpolaganje, realiziranimi v letu 1956, predstavljajo ta sredstva povečanje za 31% v I. skupini, v II. pa za 53%.

Istočasno, ko smo obravnavali pozitivne strani letošnje delitve dohodka, pa smo opozorili tudi na nekatere slabosti. Prva pripomba je bila v tem, da nova delitev dohodka zmanjšuje nekaterim skupinam podjetij oziroma tudi nekaterim gospodarskim panogam materialno stimulacijo. Gre namreč za podjetja II. skupine, ki jim je bil že v letu 1956 odstopljen zvezni davek na dobičku (kot je to primer mlinske industrije), oziroma nizkoakumulativna podjetja, ki so jim instrumente določali ljudski odbori, upoštevaje seveda pri tem njihovo rentabilnost. To je bilo predvsem gostinstvo ter nakatere stroke trgovine in nepavšalirane obrti. Te panoge so bile na novo zadolžene z odvajanjem proračunskega prispevka od osebnega dohodka, zaradi česar so računski pokazali na občutno zmanjšanje že itak malenkostnih skladov za samostojno razpolaganje.

V mlinski industriji so se dejansko zmanjšala lastna sredstva, ker je ta do sedaj imela izredne

ugodnosti, medtem ko prejšnje ugotovitve o trgovini veljajo le deloma samo za živilsko stroko (trgovino s sadjem in zelenjavo, špecerijo in mešano trgovino), dočim je v ostalih strokah situacija nasprotno zelo ugodna. Tako so skladi v notranji trgovini in založniških podjetjih, ki spadajo v stroko trgovine. Visoka realizacija lastnih sredstev je seveda posledica tudi visoke realizacije blagovnega prometa v trgovini, ki je bil v primerjavi z lanskim I. polletjem izvršen s 113% v povprečju. Jasno pa se na teh primerih vidi tudi velika stimulacija, ki jo nudijo instrumenti letošnje delitve dohodka podjetjem II. skupine. Organi delavskega samoupravljanja so sicer v mnogih primerih namenili ta sredstva za lastne investicije, oziroma jih še niso razdelili, je pa tudi precej primerov, ki kažejo, da je taka stimulacija mogoče celo previsoka, ker dopušča tudi nenormalno prelivanje teh sredstev v plačni fond. So namreč primeri, ko so podjetja delila dvojne plače, če v absolutni iznos štejemo tudi premije in izplačila za nadure, kar pa normalno ne presega 20% izplačanih plač. Ta ugotovitev pa je seveda še težja, če dodamo to, da se je v primerjavi z lanskim letom povečala razlika v ceni v odnosu do prometa, in sicer v zelo mali meri kot posledica povečanja tistih materialnih stroškov, ki jih sama trgovina ne uravnava. Zato je nujno, da podjetja pri tako ugodnem blagovnem prometu vodijo pravilno politiko, tako v določevanju marž, kakor tudi v nagrajevanju, kar je potrebno vskladiti z resničnim povečanjem vloženega dela. Kolektivi pa naj temeljito razpravljajo o porabi nerazdeljenega dela viška dohodka ter ga, upoštevaje gornje principe, namenijo za izboljšanje osnovnih sredstev oziroma stanovanjskih pogojev svojih članov.

Tudi v gradbeništvo so rezultati letošnjih instrumentov delitve dohodka ugodni. Sredstva gradbenih podjetij so za 18% ali 68 milijonov večja, kot bi bila po instrumentih preteklega leta. Mimogrede naj omenim, da so sredstva gradbenih podjetij za samostojno razpolaganje v letu 1956 znašala manj kot 2 milijona dinarjev.

Podjetja industrije gradbenega materiala so prav tako bila deležna ugodnosti delitve dohodka II. skupine ter so ustvarila lastnih sredstev v višini ca. 400% lanskeletnih sredstev za samostojno razpolaganje ali skupaj 23 milijonov.

Ta sredstva sicer res niso bila porabljena za plače ter izgleda, da jih podjetja nameravajo uporabiti predvsem za lastne investicije, vendar nam ti rezultati kažejo, da bi morali delavski sveti temeljiteje analizirati povišanje cen, nastalo v prvem polletju.

Kakor smo predvidevali v rebalansu družbenega plana, je slika glede povečanja lastnih sredstev za-

radi nove delitve dohodka pri nepavšaliranih obratnih podjetjih prav tako ugodna, saj daje tem organizacijam za 18% več lastnih sredstev, oziroma dvakrat več sredstev za samostojno razpolaganje kot v lanskem letu, pač pa je prizadela tista podjetja, ki so posredno ali neposredno vezana na plafoniranje cen svojih proizvodov, kar bo treba reševati s pavšaliranjem, v kolikor se ne dobi ustrežnejše rešitev.

Tudi v gostinstvu niso bili upravičeni pomisleki o novi razdelitvi dohodka, ki bi kmalu dovedli do pavšaliranja celo največjih podjetij. Skratka, ugotoviti moramo, da so odpadli skoraj vsi pomisleki, izneseni na račun delitve dohodka ob sprejemanju sprememb družbenega plana.

V zvezi z bilanco sredstev moramo predvsem ugotoviti nizko realizacijo dohodkov iz gospodarstva kot posledico slabe izpolnitve proračunskega prispevka v I. polletju v višini 28% planiranega zneska, pri 50%-ni realizaciji samega dobička. Ta problem smo obravnavali že ob sprejemanju družbenega plana, realizacija samo potrjuje naša predvidevanja. V odnosu na IV. ostanek dobička znaša proračunski prispevek iz dobička po družbenem planu OLO za leto 1957 — 29,8%, po zadolžitvi LRS pa 53,4%. Realizacija je torej malenkostno celo pod našim predvidevanjem. Če pri realizaciji upoštevamo razdelitev IV. ostanka dobička po odnosih, ki jih je v svojem izračunu upoštevala LRS, potem se sredstva proračunskega prispevka iz dobička povečajo za 505 milijonov dinarjev. Od tega pripada LRS 303 milijone dinarjev, OLO 121 milijonov in ObLO 81 milijonov dinarjev.

Ker pa ti odnosi niso bili realizirani, so bili OLO in ObLO prikrajšani za 202 milijona dinarjev dohodkov. V primeru pravilne delitve bi tudi realizacija celotnih dohodkov bila višja in bi znašala 47,5% namesto sedanjih 43%, kar bi bilo v skladu z doseženim uspehom.

Nasproti temu pa so dohodki od prebivalstva zadovoljivo realizirani ter lahko trdimo, da pokrivajo izpad na dohodkih iz gospodarstva.

Ker je problematika za posamezne vrste dohodkov objavljena že v dokumentaciji, se bom dotaknil samo dohodkov in občinskih doklad.

Odmera dohodnine od kmetijstva skupaj z občinskimi dokladami je za 26 milijonov nižja od predvidevanja po planu, ker je bil plan postavljen na osnovi skupnega katastrskega dohodka za posamezne velikostne skupine, to je brez vmesnih davčnih stopenj. Kljub temu pa je odmera višja od obremenitve v preteklem letu.

Kot kaže dokumentacija, je realizacija dohodnine razmeroma ugodna; nekateri občinski ljudski odbori pa so globoko pod okrajnim povprečjem, kar se ni popravilo tudi v realizaciji od 30. septembra pri istih občinah. Zato je nujno, da te občine pravočasno podvzamejo vse potrebne mere, sicer proračuni ne bodo mogli biti izvršeni. Prav tako je važna izterjava dohodnine v zvezi z odkupno politiko, sicer se bo zgodilo, da bo ta popustljivost pomagala zadrževati kmetijske pridelke v kletih z namenom poviševanja cen.

Pri davčni politiki do obrtnikov in ostalih poklicev smo zasledovali načelo obdavčitve na bazi lanske odmere. Že pri sprejemanju družbenega plana pa smo poudarili nujnost določanja realnih davčnih

osnov, ker je bila progresija davčne lestvice ublažena. To pa ni bilo v polni meri doseženo niti z davčnimi prijavami niti preko davčnih komisij. Zato je odmera te vrste dohodnine kljub povečanemu prometu za 11% pod planom, vendar se je razliko krilo z občinskimi dokladami, tako da je davčna obremenitev v letošnjem letu ostala približno na nivoju prejšnjega leta. Realizacija je v glavnem zadovoljiva, kar kažejo tudi podatki o vplačilih do 30. septembra. Občutno pod okrajnim povprečjem so predvsem tiste občine, ki participirajo na teh dohodkih z nizkim odstotkom. To pa kaže na nepravilen odnos odgovornih organov do principov naše davčne politike, ki se nam lahko močno maščuje. Od ostalih dohodkov naj omenim še posojilo iz skladov, ki je realizirano le s 7%, ker bo pač dinamika trošenja proračunskih izdatkov večja v II. polletju.

Nerealizirano v celoti je ostalo vplačilo na račun izpada proračunskega prispevka iz dobička za leto 1956, na račun katerega smo planirali tudi nadaljevanje gradnje gimnazije na Vrhniki, gradnjo mostu v Zalogu in nabavo mehanizacije Uprave za ceste. Ta sredstva so še vedno nerealizirana in je problem še danes odprt.

V družbenem planu za leto 1957 so bila določena osnovna načela, kako naj se v letošnjem letu uporabijo sredstva okrajnega investicijskega sklada. V smislu teh načel so bile poimensko določene tudi gospodarske organizacije, ki naj bodo predvsem koristniki razpoložljivih sredstev.

Natečaja, ki ga je za posojila iz družbenega investicijskega sklada razpisala Komunalna banka v mesecu maju, se je udeležilo 56 podjetij in 3 občinski ljudski odbori, ki so skupaj zaprosili za 1.661 milijonov dinarjev posojila. Od tega odpade na 41 industrijskih podjetij 81% (1261 milijonov), 4 kmetijska podjetja 0,5% (7 milijonov), 7 trgovskih podjetij in 3 občinske ljudske odbore za gradnjo preskrbovalnih centrov 14,7% (229 milijonov) 1 gradbeno podjetje 1% (18 milijonov) in 3 prometna podjetja 2,8% (43 milijonov dinarjev).

V smislu izpolnjenih pogojev natečaja je bilo odobreno posojilo 35 gospodarskim organizacijam in 3 občinskim ljudskim odborom v skupni višini 943 milijonov. Od tega:

27 industrijskim podjetjem 78% (736 milijonov), 1 kmetijskemu podjetju (za trgovino) 0,4% (3 milijone), za trgovino 19,6% (185 milijonov), 2 prometna podjetja 2% (18 milijonov dinarjev).

Odobrene tranše za letošnje leto znašajo 532 milijonov dinarjev. Od tega bodo koristila: industrijska podjetja 61% (325 milijonov), kmetijska podjetja 0,6% (3 milijone) trgovina 35% (185 milijonov) in prometna podjetja 3,4% (18 milijonov dinarjev).

12 gospodarskim organizacijam je bilo kot tranša za leto 1957 odobreno 205 milijonov investicijskega posojila za dopolnilno udeležbo pri natečajih iz splošnega investicijskega sklada. Ker so se posojila odobravalna šele koncem meseca junija, so jih koristniki pričeli črpati šele v II. polletju.

Potrošnja ostalih skladov teče v glavnem normalno po odobrenih planih. Pač pa je na stalno višino razpoložljivih sredstev v skladih vplival zvezni odlok o dodatni obvezni blokaciji ter predpisu o načinu pokrivanja proračunskih primanjkljajev iz leta 1956, ki so izšli po rebalansu družbenega plana.

Do blokiranja skladov je sicer prišlo več ali manj nepričakovano, posebno ker je bila realizacija proizvodnje ugodna. Vendar je ravno to spontano povečanje proizvodnje sproščalo obnem tudi razmeroma velika sredstva za osebne dohodke ter investicijska sredstva upravno-teritorialnih edinic in gospodarskih organizacij. Vse to je po zveznih podatkih vršilo vedno večji pritisk na blagovne fondе, kar bi imelo lahko za posledico nove motnje na tržišču. Zato so bile podvzete preventivne mere v obliki blokiranja skladov ljudskih odborov, čeprav nam tega realizacija naših skladov ne potrjuje.

Že rebalans družbenega plana predvideva v bilanci sredstev 20 odstotno participacijo za proračun iz družbenega investicijskega sklada in iz gozdnega sklada v skupni višini 177 milijonov dinarjev, poleg tega pa še za posojilo iz družbenega investicijskega sklada v višini 201 milijon dinarjev. Nova blokacija skladov pa zaseda še 20% družbenega investicijskega sklada, 18% gozdnega, 10% stanovanjskega in 20% ostalih skladov.

Spričo blokacije in spremenjenega načina obračunavanja se je 20%-ni prispevek za proračun zmanjšal. Za nemoteno izvrševanje proračunov smo morali manjkajoča sredstva nadoknaditi. V ta namen smo obremenili z 20%-nim prispevkom za proračun vse sklade, le sklada za pospeševanje kmetijstva in cestnega sklada nismo okrnili, ker smo smatrali za umestno, da ostanemo pri načelnem stališču v odnosu do pospeševanja kmetijstva in da zaradi itak nizkih sredstev za vzdrževanje cest ne zmanjšujemo sredstev navedenih dveh skladov. Isto stališče zavzemamo tudi do skladov bivšega OLO Kočevje.

Po sprejetju rebalansa so izšli predpisi o načinu pokrivanja proračunskih primanjkljajev za leto 1956. Ti se pokrivajo iz presežkov skladov iz preteklih let, če pa ti ne zadostajo, pa še iz 6% obvezne rezerve in z bančnimi krediti. Primanjkljaj za OLO za leto 1956 znaša 174,5 milijonov dinarjev. Presežki skladov za leto 1956, ki so se natekli po 31. decembru 1956, znašajo 102.898 tisoč dinarjev (družb. investicijski sklad 61,9 milijonov, cestni sklad 9,6 milijonov, sklad za pospeševanje kmetijstva 29,6 milijonov in gozdni sklad 1,7 milijona).

Ostanek v višini 71.602 tisoč pa se krije iz 6% obvezne rezerve. Če upoštevamo že prej navedene razloge, predlagam, da sklad za pospeševanje kmetijstva in cestni sklad ne odvedeta svojih presežkov iz leta 1956 za kritje proračunskega primanjkljaja. Nastalo razliko, ki znaša 39.264 tisoč dinarjev, pa bi nosil okrajni družbeni investicijski sklad.

V zvezi s tem je treba prvotne predračune skladov vskladiti v višino novodoločenih sredstev. Proračunska otrošnja je bila v I. polletju v glavnem normalna. Izvršitev proračunskih investicij je seveda razmeroma nizka zaradi pozno sprejetega proračuna, vendar so izgledi, da bo v II. polletju to nadoknadeno.

V zvezi s prikličitvijo OLO Kočevje, se bo na tem proračunu zaradi zmanjšanja uprave prihranilo nekaj sredstev. Ker se pa pojavljajo gotove obveznosti, ki nimajo kritja v proračunu, je Svet za družbeni plan in finance sklenil, da se ugotovi upravičenost teh obveznosti in v tej zvezi previdno troši prihranek, kakor tudi sredstva skladov.

Kar se tiče fakultativnih dohodkov, ki so jih občinski ljudski od-

bori samostojno predpisali, naj ugotovim, da so pri tem šli preko predvidevanj, o katerih smo govorili ob sprejemanju okrajnega družbenega plana. Zato so občinski proračuni višji za preko 100 milijonov, le da se ne morejo povsod izvrševati neokrnjeno kljub normalni realizaciji teh dohodkov, seveda zaradi fiktivnosti iz gospodarstva.

Tudi glede samofinansiranja komunalnih služb, o čemer je bilo govora ob sprejemanju družbenega plana, moramo ugotoviti, da je doseglo gotove rezultate. Tako zaveza »Snaga« in »Kanalizacija« zaračunava ekonomske cene za svoje usluge občinam, na drugi strani pa je urejeno tudi finansiranje najnujnejših lastnih investicij.

Dovolite mi, da ob tej priložnosti iznesem nekaj misli v zvezi z novim predlogom zakona o delitvi dohodka v gospodarstvu, ki je v razpravi.

Kadar razpravljamo o delitvi dohodka, gledamo na ta problem vedno predvsem z dveh aspektov: da mora namreč

1. utrditi delavsko samoupravljanje in komunalni sistem, in
2. zagotoviti neposrednim proizvajalcem pravilno stimulacijo produktivnosti dela.

Pri tem pa se seveda zavedamo, da prilagovanje teh principov zaveda v praksi ob elemente, ki so še značilni za sedanje stanje našega gospodarstva ter ne dopuščajo vsakemu slučaju avtomatično izvajanje omenjenih principov. Vemo, da je osnova za tak sistem sproščeno delovanje ekonomskih zakonov, pa še danes na primer administrativne vežemo cene gotovih proizvodov. Vemo pa tudi, da zaradi sedanjih stopnje razvoja gospodarstva v teh primerih še ne moremo uporabiti istih meril, kot za ostalo proizvodnjo.

Ti momenti nas seveda mnogokrat zavedejo, da ne vidimo v zadostni meri končnih rezultatov, ki jih omogoča nov sistem, ampak se na podlagi praktičističnih računov postavimo na odklonilno stališče tudi do pozitivnih predlogov.

Mi smo že spomnili, ko smo razpravljali o letošnjem sistemu razdelitve dohodka ugotovili, da sicer prinaša bistvene elemente za stimuliranje poedinca, kolektiva in komunne in da je te elemente najbolj razvil v II. grupi podjetij. Obnem smo pa onozorili, da so ravno s takimi delitvijo na grupe gospodarske organizacije v neenakem položaju in da bo nujno čim prej likvidirati I. grupo ter podjetja izenačiti s podjetji II. grupe.

Bistvene pripombe, predvsem naših industrijskih podjetij so bile nadalje v tem, da visoko produktivna podjetja nimajo enakega starta v povečani stimulaciji z manj produktivnimi, to se pravi, da je do večje stimulacije lažje priti tam, kjer je še organizacija dela na nizki stopnji.

To so bili tudi nekateri od razlogov, ki so privedli do nadaljnjih izpopolnitev sistema delitve dohodka, ki jih vsebuje predloženi osnutek zakona.

Ta ima torej sledeče bistvene značilnosti: Izenačuje vse gospodarske organizacije glede sistema udeležbe na rezultatih izboljšanja kolektivne in osebne produktivnosti dela. To je bilo omogočeno, ker je bila že letošnja bojazen, da bodo podjetja pri taki sprostivni delitvi dohodka povečala svoja sredstva z dvigom cen, neupravičena, kar je prepredovalo že samo povečevanje proizvodnje in s tem v zvezi dobra

oskrbljenost tržišča. S tem so kolektivni ponovno potrdili upravičenost zaupanja v delavsko upravljanje, kar je seveda tudi osnova predlaganih sprememb.

Z novim načinom zajemanja družbenih obveznosti preko obdavčitve dohodka, zmanjšane za minimalne plače, je v bistvu dosežen princip enakostnega starta za bolj ali manj produktivne kolektive. Jasno pa je, da je na mestu tudi njena progresija, ki rešuje odnose med posameznimi panogami in strokami gospodarstva z ozirom na njihovo večjo ali manjšo akumulativnost, oziroma udeležbo plač v strukturi cene.

Z novim osnutkom se princip ustvarjanja sredstev lokalnih upravnih organov na bazi obdavčitve osebnih dohodkov, oziroma na osnovi gospodarske razvitosti gotovega področja razširja tudi na podjetja letošnje I. grupe — to je, tudi na industrijo, gozdarstvo in zunanjo trgovino. S tem še bolj stimulira komunono, da skrbi za razširjanje gospodarstva na svojem področju.

Drugi vir lokalnih sredstev pa je participacija na delu dohodka za splošno družbene potrebe. Njena vloga je v obratnem sorazmerju z odnosom med tem delom dohodka in vloženimi sredstvi v gospodarsko organizacijo. To pomeni do neke mere stimuliranje komun k vlaganju sredstev tudi v manj donosne gospodarske panoge. Nadaljnja prednost novega predloga je v tem, da skuša dati kolektivom še večjo prostost na področju razpolaganja z lastnimi sredstvi in na področju nagrajevanja. Osnutek zakona sicer pri večini točk, ki obravnavajo ta del materije, predvideva alternativne predloge, vendar smatram, da je pravilen princip povečevanja kompetenc delavskih svetov, kar bo uspešno vplivalo na pravilno gospodarjenje v kolektivih.

Nadaljnja prednost novega predloga je v tem, da se z uzakonjenjem sistema delitve dohodka podaljšuje njegova veljavnost na daljšo dobo, tako da bodo podjetja, kakor tudi ljudski odbori lahko v naprej računali, s kakšnimi sredstvi bodo razpolagali v prihodnjem letu. Nujno bo le, da bosta tudi republika in okraj prepisala v naprej svojo udeležbo na dohodkih, ki so skupni za nižje teritorialne edinice.

Končno nam tudi računi pokažejo, da se povečuje materialna stimulacija podjetij in ljudskih odborov na račun zveznih sredstev, tako da predlog vzdrži kritiko tudi s te strani in ne kot so pokazali nekateri računi. Taki računi hočejo dokazati, da nov sistem ne stimulira produktivnosti dela. Mislim, da je res vprašanje v tem, ali predlog omogoča zadostno stimulacijo v odnosu do vloženega dela. To pa ni vprašanje sistema kot takega, ampak predlaganih lestvic, ki bodo morale biti še temeljito pregledane in popravljene.

Kritika, ki izhaja iz suhih računov namreč dokazuje, da se kolektivni, ki z manj delovne sile ustvarja dobičke, zmanjšujejo sredstva. Točno je to, da takemu kolektivu res ne ostane tisti del dohodka, ki je nastal zaradi zmanjšanja plač in se iz tega na prvi pogled da sklepati, da se ta sistem približuje sistemu obračunskih plač, ki je pred leti dejansko destimulativno vplival v smislu formiranja tako imenovanih seiganskih brigad. Točno pa je to, da tak kolektiv povečuje sredstva, s katerimi sam razpolaga, to pomeni, da lahko deli večje plače in ustvar-

ja večje fonde podjetja. Vprašanje je le, ali je potrebna taka stimulacija, ki bi prepustila kolektivom ves del zaradi zmanjšanja delovne sile povečanega dohodka? Mislim, da je prav, da je predvsem potrebno ustvariti sistem, ki bo močno stimuliral povečanje dohodka preko večje produktivnosti in boljše organizacije dela pri isti delovni sili, kar pa bo predloženi sistem z gotovimi popravki lestvic v polni meri dosegel.

Druga pripomba, ki izhaja iz računov, pa je v tem, da se nekaterim gospodarskim panogam, ki so letos delile dohodek po drugi grupi, zmanjšujejo razpoložljiva sredstva pri istem gospodarskem uspehu. To gotovo na prvi pogled izgleda, da ni v redu. Vendar se moramo spomniti, da so ravno te panoge letos v izredno ugodnem položaju ter se ta stimulacija odraža že takorekoč v ne-normalnem nagrajevanju za razmeroma lahko dosežen rezultat v primerjavi z drugimi panogami. Mislim, da bo prav, ravno v takih primerih imeti pred očmi potrebo po gotovem prelišanju sredstev med posameznimi panogami, ki mora zagotoviti enakomerni start za vse gospodarske organizacije. Če bo to doseženo, potem je, tudi v tem smislu predlog na mestu.

Na podrobnejših problemih nove delitve dohodka se ne bi več zadrževal. Smatram pa, da bi morala biti diskusija med kolektivi širša, da bi tako čim več doprinesla k razčiščenju pojmov.

ODLOK

o spominskem partizanskem pohodu »Ob žici okupirane Ljubljane«, sprejet na 15. seji Mestnega sveta, dne 16. oktobra 1957

2.

V letih 1941 do 1945 je bila Ljubljana žarišče narodnoosvobodilnega boja. Okupator jo je v letu 1942 spremenil v taborišče in jo obdal z bodežo žico in bunkerji. Na ta način jo je hotel ločiti od partizanskih enot in narodnoosvobodilne vojske. Toda vsi ti ukrepi niso omajali Ljubljane v njeni herojski borbi za osvoboditev in niso mogli preprečiti partizanom in ilegalcem, da ne bi prihajali v mesto in odhajali iz nje. V spomin na to slavno razdobje zgodovine Ljubljane in da se ohranijo svele spominske tradicije, je sprejel Mestni svet Ljubljane na 15. seji dne 16. oktobra 1957 na podlagi splošnega zakona o ureditvi občin in okrajev (Ur. list FLRJ št. 26/55) in 9. točke 135. člena statuta okraja Ljubljana

ODLOK

o spominskem partizanskem pohodu »Ob žici okupirane Ljubljane«

1. člen

Na praznik mesta Ljubljane 9. maja naj bo vsako leto spominski partizanski pohod ob nekdanji žici okupirane Ljubljane.

2. člen

Pohod razpiše in organizira Okrajni odbor Zveze borcev NOV ob sodelovanju z Okrajno zvezo športov in Okrajno zvezo Partizan v Ljubljani, kot ekipno tekmovanje v vzdržljivosti, požrtvovalnosti, tovarištvu in medsebojni pomoči.

Ekipno tekmovanje se vrši ločeno za moške in ženske po katego-

rijah, ki jih določi organizator pohoda.

3. člen

Pravico, udeležiti se pohoda imajo vse družbene in športne organizacije, društva, šole, pripadniki milice in enot Jugoslovanske ljudske armade.

4. člen

Zmagovalna ekipa v vsaki kategoriji prejme naslov »Zmagovalec spominskega partizanskega pohoda ob žici okupirane Ljubljane« in prehodno darilo Mestnega sveta Ljubljane, ki ga pridobi zmagovalna ekipa v trajno last, če v treh zaporednih letih osvoji v svoji kategoriji prvo mesto.

5. člen

Poleg darila, ki ga podeljuje zmagovalnim ekipam Mestni svet, lahko določijo nagrade posameznim ekipam in posameznim udeležencem ekip organizator tekmovanja, družbene in gospodarske organizacije ter ustanove.

6. člen

Svet za kulturo Okrajnega ljudskega odbora Ljubljana se pooblašča, da v smislu določil Zakona o varstvu kulturnih spomenikov in prirodnih znamenitosti v Ljudski republiki Sloveniji izposluje pri pristojnih organih postopek, da se vsi objekti na nekdanji žici okupirane Ljubljane, ki pričajo o Ljubljani kot taborišču, proglasijo za zaščitene spomenike narodnoosvobodilne borbe in da se primerno obeležijo.

7. člen

Ta odlok velja od dne objave v »Glasniku«, uradnem vestniku OLO Ljubljana.

Predsednik Mestnega sveta
dr. Marjan Dermastia l. r.

31.

Okrajni ljudski odbor Ljubljana je na podlagi 2. odstavka 11. in 22. člena uredbe o združevanju gospodarskih organizacij (Ur. list FLRJ št. 34-476/55) ter toč. VIII/5 priloge II zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov (Ur. list FLRJ št. 34-371/55) po sklepu upravnih odborov Gostinske zbornice za okraj Ljubljana in Gostinske zbornice za okraj Kočevje, sprejetem na skupni seji dne 28. avgusta 1957 in po sklepu III. redne seje okrajnega zbora in zbora proizvajalcev z dne 18. oktobra 1957 izdal

ODLOČBO

o pripojitvi Gostinske zbornice za okraj Kočevje h Gostinski zbornici za okraj Ljubljana

1.

Gostinska zbornica za okraj Kočevje, ki je bila ustanovljena z odločbo Okrajnega ljudskega odbora Kočevje št. 2303/1-52 z dne 31. julija 1952 se pripori h Gostinski zbornici za okraj Ljubljana in preneha s tem obstajati.

2.

Delavnost Gostinske zbornice za okraj Ljubljana se glede na navedeno pripojitev razširi na del območja dosedanjega okraja Kočevje, ki je bil priključen območju okraja Ljubljana po določilih zakona o spremembah zakona o območjih okrajev in občin v Ljudski republiki Sloveniji.

4.

Gostinska zbornica za okraj Ljubljana prevzame vse pravice in obveznosti pripojene zbornice.

Tajnik OLO:

Dr. Matjanko Dolenc l. r.

32.

Na podlagi 56. člena zakona o organih za notranje zadeve (Ur. list FLRJ št. 30 z dne 18. julija 1956) izdam tole

ODLOČBO:

Odpravita se postaji ljudske milice Loški potok in Predgrad. Območje prve se v celoti priključi postaji LM Ribnica, območje druge pa deloma, kolikor spada pod občino Kočevje, postaji LM Kočevje.

Uslužbenci odpravljenih postaj bodo na novo razporejeni s posebnimi odločbami.

Državni sekretar
za notranje zadeve LRS
Mitja Ribičič l. r.

Na podlagi 2. odstavka 56. člena zakona o organih za notranje zadeve (Ur. list FLRJ št. 30/56) daje Okrajni ljudski odbor Ljubljana po sklepu seje okrajnega zbora in zbora proizvajalcev z dne 16. oktobra 1957

SOGLASJE

k odločbi Državnega sekretarja za notranje zadeve LRS z dne 26. avgusta 1957 št. V 178/1 o odpravi postaj Ljudske milice v Loškem potoku in Predgradu.

Predsednik
Okrajnega ljudskega odbora:
Dr. Marijan Dermastia l. r.

33.

Na predlog Zadružne poslovne zveze v Ljubljani z dne 28. avgusta 1957 št. 11/19 in na podlagi 62., 63., 75., in 79. člena uredbe o kmetijskih zadrukah (Ur. list FLRJ št. 41/56) ter 1., 5., 7., 8. in 10. točke Začasnega odloka o pogojih in postopku za pripojitev podjetij, obrtov in obratov k zadružnim poslovnim zvezam (Ur. list FLRJ št. 49-631/56) izdaja Okrajni ljudski odbor Ljubljana po sklepu III. redne skupne seje obeh zborov z dne 16. oktobra 1957 naslednjo

ODLOČBO:

Odobri se pripojitev teh-le podjetij k Zadružni poslovni zvezi v Ljubljani:

1. »Agrotehnika«, eksport-import, Ljubljana;
2. »Gruda«, eksport—import, Ljubljana;
3. Kooperativa«, eksport—import, Ljubljana;
4. Zadružno uvozno-izvozno podjetje »Slovenija-Sadje«, Ljubljana;
5. »Vinag«, zadružno podjetje za izvoz vina in alkoholnih pijač, Ljubljana;
6. »Semenarna« Ljubljana, razen semenogojskih obratov podjetja v Staršah, občina Ptuj in v Selu, občina Ivančna gorica.

obrazložitev:

Zadružna poslovna zveza Slovenije v Ljubljani je s svojo vlogo z dne 28. VIII. 1957 št. 11/19/57 predlagala odobritev pripojitve zgoraj navedenih podjetij k Zadružni poslovni zvezi v Ljubljani.

Po določilih začasnega odloka o pogojih in postopku za pripojitev podjetij, obratov in obratov k zadružnim poslovnim zvezam (Ur. list FLRJ št. 49/56) so za pripojitev podjetij k zadružnim poslovnim zvezam predpisani sledeči pogoji:

1. da je glavna dejavnost podjetja katera od dejavnosti po 62. členu uredbe o kmetijskih zadrukah (Ur. list FLRJ št. 41/56);

2. sklep delavskih svetov podjetij, ki se pripajajo,

3. sklep združne poslovne zveze o pristanku pripojitve zadevnih podjetij;

4. izjava banke, da se strinja, da poslovna zveza prevzame dolgove podjetij, ki se pripajajo;

5. potrdila pristojnega okrožnega javnega tožilstva, da zoper podjetja, ki se pripajajo, ni uveden postopek zaradi gospodarskega prestopka (Ur. list FLRJ št. 19/56).

Okrajni ljudski odbor je predlog obravnaval na svoji seji dne 16. oktobra 1957 ter po proučitvi zadeve sklenil, da se odobri pripojitev navedenih podjetij k Zadržni poslovni zvezi Slovenije v Ljubljani, ker so izpolnjeni v danem primeru vsi predpisani pogoji.

Iz navedenih razlogov je odločeno, kot je v dispozitivu odločbe odrejeno.

Državna taksa po tar. post. 1 in 7 v znesku 180 din je predpisno uničena na vlogi.

Pouk o pritožbi: Zoper to odločbo je dopustna pritožba na republiški izvršni svet in sicer Zadržni poslovni zvezi in podjetjem, ki se pripajajo, v roku 15 dni, republiškega javnemu tožilcu v roku 30 dni od dneva prejema odločbe.

Tajnik
Okrajnega ljudskega odbora:
Dr. Matjanko Dolenc l. r.

34.

Na podlagi 2. in 10. člena temeljne uredbe o finančno samostojnih zavodih (Ur. list št. 51-426/53), 22. člena iz 6. točke 64. člena zakona o okrajnih ljudskih odborih (Ur. list LRS št. 19/52) je okrajni ljudski odbor Ljubljana sprejel na 3. seji okrajnega zbora in zbora proizvajalcev dne 16. oktobra 1957

ODLOČBO

o razglasitvi knjigovoznice Vzgojnega zavoda Janeza Levca v Ljubljani za finančno samostojni zavod

1.

Knjigovoznica Vzgojnega zavoda Janeza Levca v Ljubljani, ki je bila doslej predračunski zavod s samostojnim finansiranjem, preide na poslovanje kot finančno samostojni zavod. Ime zavoda je: »Učnovzgojne delavnice Vzgojnega zavoda Janeza Levca v Ljubljani«.

2.

Naloga zavoda je, sprejemati absolvente pomožnih šol, jih vzgajati po socialističnih načelih in jih kvalificirati v določeni stroki za produktivne člane družbe.

3.

Zavod posluje samostojno s premoženjem, ki mu je dano v uprav-

ljanje in razpolaga s svojimi dohodki v mejah predračuna dohodkov in izdatkov, predpisov in pravil.

4.

Zavod ima te-le sklade:

1. Sklad za izpopolnitev inventarja;
2. Sklad za nagrajevanje.

5.

Organa zavoda sta upravni odbor in ravnatelj.

Upravni odbor šteje 6 članov; sestavljata ga dva člana, ki ju izvoli izmed sebe delovni kolektiv zavoda in trije člani, ki jih imenuje svet za šolstvo OLO Ljubljana in ravnatelj zavoda.

Ravnatelja zavoda imenuje in razreši svet za šolstvo OLO Ljubljana.

6.

Za zadeve in naloge zavoda je pristojno tajništvo za šolstvo in izvenšolsko izobraževanje OLO Ljubljana.

7.

Ta odločba velja od dneva objave v »Glasniku«, uradnem vestniku OLO Ljubljana.

Predsednik OLO:

Dr. Marjan Dermastia l. r.

IMENOVANJA

na 3. skupni seji OLO, dne 16. oktobra 1957

Dr. Vladimir Modrijan je bil imenovan za sanitarnega inšpektorja Mestni klavnici, Ljubljana.

Dr. Viljem Petriček je bil imenovan za šefa upravnega inšpektorja OLO.

Inž. Edvard Slaček je bil imenovan za inšpektorja dela OLO.

Jože Rupnik je bil imenovan za referenta za kontrolo dohodkov gospodarstva pri Upravi za dohodke OLO.

Vsebina:

- Poročilo o realizaciji družbenega plana za 1. polletje.
  - 2 Odlok o spominskem partizanskem pokopališču »Ob žici okupirane Ljubljane«.
  - 31 Odločba o pripojitvi Gostinske zbornice bivšega okraja Kočevje h Gostinski zbornici za okraj Ljubljana.
  - 32 Odločba, da se odpravita postaji LM Ljubljana, ki potok in Predgrad.
  - 33 Odločba o pripojitvi 6 podjetij k Zadržni poslovni zvezi v Ljubljani.
  - 34 Odločba o razglasitvi knjigovoznice Vzgojnega zavoda Janeza Levca v Ljubljani za finančno samostojni zavod.
- Imenovanja na 3. skupni seji OLO.
Zaključni računi gospodarskih organizacij za leto 1956.

Izvelek iz poročila o poslovanju podjetja »ELEKTROINSTALACIJA«, Leopold Potočnik, drž. obrtni mojster, Ljubljana, Petkovškovo nabrežje 9, v letu 1956

Za leto 1956 je bil določen plan 20.500.000 din, dosežena pa je bila realizacija 28.797.267 din, t. j. 140,47 % napram planu. Vzrok povečanja je povečana dejavnost.

AKTIVA		BILANCA na dan 31. decembra 1956		PASIVA	
Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din
A. Osnovna in izločena sredstva			A. Osnovna in izločena sredstva		
1.	Osnovna sredstva	777	1.	Sklad osnovnih sredstev	777
2.	Investicije v teku	-	2.	Dolgoročni krediti za dokončane investicije	5.829
3.	Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	855	3.	Razni skladi	-
B. Obratna sredstva			B. Viri obratnih sredstev		
4.	Skupna obratna sredstva	3.255	4.	Dolgoročni kredit za finansiranje investicij	-
C. Sredstva v obračunu in druga aktiva			C. Viri sredstev v obračunu in druga sredstva		
5.	Kupci in druge terjatve	4.629	5.	Drugi viri finansiranja investicij	-
6.	Druga aktiva	5	6.	Vir obratnih sredstev (skupno)	2.160
D. Finančni uspeh			D. Finančni uspeh		
7.	Razporejeni dobiček	8.814	7.	Dobavitelji in druge obveznosti	705
8.	Izguba	-	8.	Druga pasiva	-
	Skupaj:	18.333	9.	Dobiček	8.814
			10.	Kritje izgube	-
				Skupaj:	18.333

Vodja računovodstva:
Rode Brankc

Predsednik upravnega odbora:
Erpič Alojzij

Direktor podjetja:
Potočnik Leopold

Izvelek iz poročila o poslovanju združnega lesno-predelovalnega podjetja »HRUŠICA«, Logatec, v letu 1956

Podjetje sestavlja žagarski obrat in zabožarna. Na žagarskem obratu razrezujejo hlodovino v deske za domači trg in izvoz, v zabožarni pa predelujejo deske v embalažo. Zaposlenih je skupno 34 delavcev in uslužbencev. Največja težava v poslovanju je pomanjkanje surovin, hlodovine.

AKTIVA		BILANCA na dan 31. decembra 1956		PASIVA	
Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din
A. Osnovna in izločena sredstva			A. Viri osnovnih in izločenih sredstev		
1.	Osnovna sredstva	11.193	1.	Sklad osnovnih sredstev	2.758
2.	Investicije v teku	-	2.	Dolgoročni krediti za dokončane investicije	8.435
3.	Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	1.841	3.	Razni skladi	2.611
B. Obratna sredstva			B. Viri obratnih sredstev		
4.	Skupna obratna sredstva	18.775	4.	Dolgoročni kredit za finansiranje investicij	-
C. Sredstva v obračunu in druga aktiva			C. Viri sredstev v obračunu in druga sredstva		
5.	Kupci in druge terjatve	9.888	5.	Drugi viri finansiranja investicij	-
6.	Druga aktiva	118	6.	Vir obratnih sredstev (skupno)	22.591
D. Finančni uspeh			D. Finančni uspeh		
7.	Razporejeni dobiček	8.192	7.	Dobavitelji in druge obveznosti	5.420
8.	Izguba	-	8.	Druga pasiva	-
	Skupaj:	50.007	9.	Dobiček	8.192
			10.	Kritje izgube	-
				Skupaj:	50.007

Vodja računovodstva:
Bajc Mimi

Predsednik upravnega odbora:
Cigliarič Rudolf

Direktor podjetja:
Kneževič Mane